

Na podlagi sedme alineje prvega odstavka 107. člena Ustave Republike Slovenije ter 4. točke 7. člena in 10. člena Zakona o odlikovanjih Republike Slovenije je predsednica republike Nataša Pirc Musar izdala ukaz o podelitvi odlikovanja Republike Slovenije.

Ob 90-letnici izhajanja ter za izjemen prispevek pri širjenju in prenosu znanja z različnih področij naravoslovja med avtorje in bralce tako doma kot po svetu

prejme

PROTEUS, mesečnik za poljudno naravoslovje,

RED ZA ZASLUGE.

Revija Proteus je najstarejša slovenska poljudnoznanstvena revija. Od leta 1933 jo izdaja Prirodoslovno društvo Slovenije, ena najstarejših nevladnih organizacij pri nas, ki je tudi njen založnik.

Zamisel o izdajanju poljudnoznanstvenega časopisa sega v leto 1918. Čeprav je imel časopis že izbrano ime, Priroda, se zamisel tedaj ni uresničila – zaživela je 15 let kasneje v Prirodoslovni sekciji Muzejskega društva za Kranjsko, iz katerega je nastalo Prirodoslovno društvo Slovenije.

Prvi urednik revije je postal profesor dr. Pavel Grošelj, eden vodilnih slovenskih biologov tistega časa, ki si je tudi osebno dolgo prizadeval, da bi dobili slovensko poljudnoznanstveno revijo. Poimenoval jo je po enem od simbolov naših krajev, človeški ribici (lat. *proteus*), pod tem imenom pa izhaja še danes.

Po dr. Grošlju je urednikovanje prevzel dr. Lavo Čermelj. Revija je izhajala neprekinjeno z izjemo kulturnega molka med drugo svetovno vojno. Po vojni je revijo vodilo več urednikov, ki so prispevali k njeni odličnosti, razvoju in dediščini za naslednje rodove bralcev, zato je spoštljivo, da jih naštejemo: po vojni dr. Alja Košir, dr. Anton Peterlin, ponovno dr. Lavo Čermelj, dr. Tone Wraber, dr. Matija Gogala, Stane Peterlin, dr. Ivan Krefc, dr. Samo Ribarič, Matjaž Mastnak, Janja Benedik in dr. Sašo Dolenc, sedanji urednik pa je dr. Tomaž Sajovic.

Revija Proteus na poljudnoznanstveni način predstavlja dosežke slovenske znanosti in izpostavlja novosti iz tujine. Že devetdeset let izvrstno izpolnjuje svoje poslanstvo, ki je zagotavljanje kakovostnih poljudnoznanstvenih prispevkov z različnih področij širokemu krogu bralcev, med katerimi niso le naravoslovci.

Vsi članki zato stremijo k strokovnosti, napisani pa so v izbrani, a razumljivi slovenščini, v kateri avtorji, med katerimi so najuglednejši slovenski strokovnjaki in znanstveniki, skrbijo za uveljavljanje in ohranjanje slovenskih strokovnih izrazov. Vsebinsko bogatijo tudi uveljavljeni znanstveniki, ki objavljajo skoraj izključno v angleškem jeziku in v mednarodnih znanstvenih publikacijah, za revijo Proteus pa pripravljajo krajše povzetke svojih raziskav.

Ker so vsi dosedanja uredniki s sodelavci in avtorji člankov v ospredje postavili radovedne bralce in jih spodbujali pri iskanju dodatnega znanja, ni presenetljivo, da so najštevilčnejši in najzvestejši bralci učenci, dijaki in študenti. Mnogim Proteus pomeni veliko več od revije: predstavlja jim dodatno znanje in spodbudo, da tudi sami stopijo na pot znanosti. Tako bralci postanejo avtorji, revija pa živi in ohranja svoje prvotno poslanstvo.

Revija Proteus pa ima še eno, izjemno pomembno poslanstvo. Kot publikacija, osredinjena na naravo in vlogo človeka v njej, na poljuden in razumljiv način opozarja na pomen ohranjanja in krepitve biotske raznovrstnosti ter na posledice podnebne in okoljske krize, s katerima se sooča svet. S tem potrjuje dejavno vlogo znanosti v času, ko je človeštvo na usodnih prelomnicah.

Z državnim odlikovanjem Republika Slovenija izraža priznanje, spoštovanje in hvaležnost mesečniku Proteus za pomembno in odgovorno zavezanost znanju in predanost bralkam in bralcem, ki traja že zavidljivih 90 let.